

Postanowienie z dnia 20 grudnia 2000 r.

I PKN 713/00

Doręczenie pisma sądowego dorosłemu domownikowi adresata, bez wpisania na potwierdzeniu odbioru tego pisma imienia i nazwiska osoby odbierającej przesyłkę, jest naruszeniem przepisów o doręczeniach, które nie ma wpływu na wynik sprawy, jeżeli listonosz faktycznie doręczył pismo sądowe domownikowi.

Przewodniczący SSN Roman Kuczyński, Sędziowie SN: Jadwiga Skibińska-Adamowicz (sprawozdawca), Barbara Wagner.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 20 grudnia 2000 r. sprawy z powództwa Eugeniusza M. przeciwko Sądowi Okręgowemu w K. o ustalenie, na skutek kasacji powoda od postanowienia Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Kielcach z dnia 9 czerwca 2000 r. [...]

p o s t a n o w i ł:

o d d a l i ć kasację.

U z a s a d n i e n i e

Wyrokiem z dnia 6 marca 2000 r. Sąd Rejonowy-Sąd Pracy w Kielcach oddalił powództwo Eugeniusza M. przeciwko Sądowi Rejonowemu w K. o ustalenie, że przysługujące sędziom przeniesionym w stan spoczynku z powodu wieku, choroby lub utraty sił uposażenie podlega waloryzacji w roku 1998 w okresach od 1 marca i od 1 września. Wyrok ten został powodowi doręczony dnia 23 marca 2000 r. wskutek złożonego w terminie wniosku o jego doręczenie wraz z uzasadnieniem.

W dniu 7 kwietnia 2000 r. powód wniósł apelację.

Postanowieniem z dnia 14 kwietnia 2000 r. Sąd Rejonowy odrzucił apelację powoda jako spóźnioną. Ustalił, że od daty doręczenia powodowi wyroku z uzasadnieniem do złożenia apelacji upłynęło więcej niż dwa tygodnie. Tymczasem art. 369 §

1 KPC przewiduje dwutygodniowy termin do złożenia apelacji, zaś art. 370 KPC stanowi, że apelacja spóźniona podlega odrzuceniu przez sąd pierwszej instancji.

Na skutek zażalenia powoda sprawę rozpoznawał Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Kielcach, który postanowieniem z dnia 9 czerwca 2000 r. oddalił to zażalenie. Sąd Okręgowy podkreślił, że nie może być wątpliwości co do tego, że datą doręczenia powodowi wyroku z uzasadnieniem był dzień 23 marca 2000 r. Data ta została bowiem wpisana na zwrotnym poświadczeniu odbioru zarówno przez listonosza, jak i odbiorcę pisma – domownika powoda (wnuka). W tej sytuacji okoliczność, że osoba doręczająca pismo sądowe nie oznaczyła sposobu doręczenia, nie ma znaczenia, skoro powód przyznał, że doręczenie nastąpiło w jego mieszkaniu i do rąk jego domownika.

Od powyższego postanowienia powód złożył kasację opartą na podstawie przewidzianej w art. 393¹ pkt 2 KPC. Zarzucił naruszenie art. 133 § 1, art. 142 § 2, art. 233 § 1, art. 328 § 2 oraz art. 472 KPC, które mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy. Wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia oraz postanowienia Sądu Rejonowego w Kielcach z dnia 14 kwietnia 2000 r. i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji (lub równorzędnemu sądowi okręgowemu) do ponownego rozpoznania.

Zdaniem powoda, doręczenie wyroku z uzasadnieniem w dniu 23 marca 2000 r. nie było skuteczne, gdyż na piśmie z dnia 17 marca 2000 r. [...] mającym w ocenie Sądu Okręgowego stanowić dowód doręczenia tego wyroku, osoba doręczająca nie oznaczyła dnia doręczenia i nie złożyła swojego podpisu. Narusza to art. 142 § 2 KPC. Sąd Okręgowy w zdawkowym i lakonicznym uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia nie rozważył też znaczenia wskazanego pisma jako dowodu, wskutek czego naruszył art. 233 § 1 KPC. Ponadto niesłusznie przypisał daleko idące skutki faktowi złożenia przez wnuka powoda podpisu na zwrotnym poświadczeniu odbioru pisma. Tymczasem zaznaczenie przez listonosza daty doręczenia pisma (tj. wyroku z uzasadnieniem) było nieodzownym warunkiem wniesienia apelacji, stosownie do art. 369 § 1 KPC. Sąd Okręgowy pominął również to, że w myśl art. 472 § 2 KPC doręczenie jest skuteczne tylko o tyle, o ile nie jest wątpliwe, że pismo doszło do adresata i do jego wiadomości. Wreszcie, Sąd Okręgowy w uzasadnieniu postanowienia nie wskazał faktów, które uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł i przyczyn, dla których odmówił wiarygodności i mocy dowodowej innym dowodom. Tym samym naruszył art. 328 § 2 KPC w sposób mający istotny wpływ na

wynik sprawy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wbrew zarzutom skarżącego Sąd Najwyższy nie dopatrywał się naruszenia przez Sąd Okręgowy przepisów procesowych wskazanych w kasacji. To prawda, że art. 133 § 1 KPC ustanawia ogólną regułę, w myśl której doręczenia osobie fizycznej dokonuje się osobiście, jednak reguła ta ma wyjątki. Gdy mianowicie doręczenie pisma sądowego nie jest możliwe w wymieniony sposób, dopuszczalne jest doręczenie go w sposób zastępczy, przewidziany w art. 138 KPC. Polega on na doręczeniu pisma sądowego dorosłemu domownikowi, a gdyby go nie było – administracji domu, dozorczy lub organowi gminy, jeżeli osoby te nie są przeciwnikami adresata w sprawie i podjęły się oddania mu pisma. Jeżeli zaś doręczenie pisma sądowego nie byłoby możliwe także i w ten sposób, to stosownie do art. 139 § 1 KPC należy złożyć pismo w urzędzie pocztowym lub w lokalu urzędu gminy, a zawiadomienie o tym umieścić na drzwiach mieszkania adresata lub w skrzynce listowej. W świetle powyższych przepisów nie było podstaw do oceny niespornego w sprawie stanu faktycznego w płaszczyźnie art. 133 § 1, jak i art. 139 § 1 KPC. Doręczenie powodowi wyroku z uzasadnieniem nie mogło bowiem nastąpić do jego rąk (osobiście), gdyż w dniu 23 marca 2000 r. był nieobecny w domu. Nie mogło również nastąpić złożenie przeznaczonego dla niego pisma sądowego w urzędzie pocztowym lub w lokalu urzędu gminy, gdyż w mieszkaniu powoda był dorosły domownik, który przyjął pismo sądowe i podjął się doręczenia go powodowi. Istniała więc sytuacja odpowiadająca dyspozycji art. 138 KPC. Zatem listonosz prawidłowo postąpił, decydując się na pozostawienie wnukowi powoda, będącemu dorosłym domownikiem, wyroku z uzasadnieniem. Z nie wzbudzających wątpliwości wyjaśnień powoda zawartych w zażaleniu na postanowienie o odrzuceniu kasacji wynika przy tym, że wnuk Bartosz M. "odebrał pismo i pokwitował odbiór własnoręcznym podpisem". Również na zwrotnym poświadczeniu odbioru wyroku z uzasadnieniem, pod wydrukowanym tekstem: "potwierdzam własnoręcznym podpisem, że w dniu dzisiejszym otrzymałem powyższe pismo pod adresem wyżej wymienionym", znalazł się czytelny podpis: "M." oraz data: "23.03.2000".

Z art. 142 KPC, określającego sposób postępowania listonosza i odbiorcy pisma sądowego wynika, że odbierający pismo potwierdza odbiór i jego datę własno-

ręcznym podpisem, jeżeli jednak nie może lub nie chce tego uczynić, doręczający sam oznacza datę doręczenia oraz przyczyny braku podpisu (§ 1). Poza tym doręczający stwierdza na potwierdzeniu odbioru sposób doręczenia, a na doręczonym piśmie zaznacza dzień doręczenia i opatruje to stwierdzenie swoim podpisem (§ 2). Także § 5 ust. 1 zdanie drugie wymienionego wcześniej rozporządzenia przewiduje, że listonosz ma obowiązek wpisania daty doręczenia przesyłki, imienia i nazwiska odbierającego, zaznaczenia sposobu doręczenia oraz potwierdzenia tego własnoręcznym podpisem. Oceniając postępowanie listonosza przy doręczaniu przeznaczonego dla powoda wyroku z uzasadnieniem należy zauważyć, że na zwrotnym poświadczeniu odbioru nie zaznaczył on sposobu doręczenia tego pisma. Wbrew jednak stanowisku powoda okoliczność ta nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. Jest bowiem niesporne, że listonosz faktycznie doręczył wyrok z uzasadnieniem do rąk dorosłego domownika powoda – jego wnuka Bartosza M. Zgłoszenie przez skarżącego zarzutu niedopełnienia przez doręczyciela formalności związanych ze sposobem doręczenia, a ściślej – z oznaczeniem osoby odbierającej przesyłkę, mogłoby odnieść skutek wówczas, gdyby były jakiegokolwiek wątpliwości co do tego, komu pismo sądowe zostało doręczone i kim była osoba, która pismo to przyjęła. Jednak wątpliwości takich w sprawie nie było. Słusznie zatem Sąd Okręgowy uznał, że wyrok z uzasadnieniem Sądu Rejonowego z dnia 6 marca 2000 r. został skutecznie - doręczony w sposób przewidziany w art. 138 KPC - w dniu 23 marca 2000 r.

Nie mógł być również uznany za trafny zarzut skarżącego, według którego oddalenie jego apelacji, a następnie oddalenie zażalenia, spowodowało naruszenie art. 472 § 2 KPC wskutek nierozważenia wynikającej z tego przepisu zasady, że doręczenie jest skuteczne tylko wtedy, gdy jest niewątpliwe, iż doszło ono do wiadomości adresata. Nietrafność powyższego zarzutu wynika stąd, że art. 472 KPC – wraz z zastrzeżeniem zawartym w § 2 – ma zastosowanie wtedy, gdy sąd w celu przyśpieszenia rozpoznania sprawy i uznając, że jest to celowe, odstępuje od wzywania stron, świadków, biegłych lub innych osób oraz doręczania pism w sposób przewidziany przez przepisy ogólne (art. 131-147), korzysta natomiast z takich środków komunikowania, jak telefon, telegram, specjaliści posłańcy itp. Tak więc nie można było oceniać doręczenia pisma sądowego przeznaczonego dla powoda z punktu widzenia art. 472 KPC, gdyż Sąd Rejonowy nie skorzystał ze sposobu doręczenia pisma sądowego określonego w tym przepisie.

Niezasadny okazał się ponadto zarzut naruszenia art. 233 § 1 i art. 328 § 2

KPC. Sąd pierwszej instancji ustalił bowiem fakty istotne z uwagi na treść art. 369 § 1 KPC, tj. datę doręczenia skarżącemu wyroku z uzasadnieniem oraz sposób i datę wniesienia przez niego apelacji, natomiast Sąd Okręgowy oparł się na tych – dających się łatwo sprawdzić – ustaleniach, nie wzbudzających zresztą żadnych wątpliwości ze względu na wyczerpujące wyjaśnienia powoda zawarte w zażaleniu.

Z przedstawionych przyczyn Sąd Najwyższy oddalił kasację (art. 393¹² KPC).

=====